

Knihovník

Láska je prechlivá, mizerná a někdy slepá a tvrdošijná. Znal jsem jednoho knihovníka, starého, s děsivým výrazem tváře a naprostou nechtí diskutovat s lidmi. Nesnášel vše živé, manželku si nechal jen na vaření a stejně často s ní také mluvil. Kdysi spolupracoval s režimem, vstoupil do strany, udával a šikanoval. Proč? Z naprosté nesnášenlivosti a z nepochopení radosti druhých. Byl děsný kakabus, již tehdy starý jezevec zahrabaný ve své noře. Slast mu působily pouze knihy.

Proto po revoluci začal dělat knihovníka. Usídlil se v jedné malé, vesnické knihovně. Svátost slova a moudrost knihy však ve vsi nikdo neuznával. Byl za to rád, nemuselo docházet k žádné větší konfrontaci s okolním světem a jediná slova, jež mu vycházela z úst, bylo hodnocení večere. Stal se z toho již rituál, dojedl, nechal srovnaný příbor, vzdychl, dlouze se podíval na svou choť a děl: „Mařko, sakra, kdyby to aspoň nebylo tolik studený, dala by se přejít ta nahořklá chuť spáleniny.“ Ubíraje se do své pracovny, ještě něco zamumlal a zmizel.

Jen zřídka k němu do knihovny někdo zavítal, většinou dvojčata Karásků. Dvě hubené dívky si čas od času docházely půjčit knihu k povinné četbě. Bály se ho. Zaťukaly, vstoupily a nic. Knihovník s naprosto očividnou arogancí pobafával ze své staré lulky s myslivcem a ostentativně upíral svůj zrak na druhou stranu. Když už přeci jen dívčiny stály dva kroky od něho, vyštěkl: „Tak co chcete, holky!?! To za váma ještě neběhají kluci?“

Co ale nesnášel úplně, byly vratky knih. Od Karásků se vracely v naprosto stejném stavu, někdy i v lepším než předtím. Viděl-li opravenou knihu, usmál se a přes zkažené zuby procedil cosi jako: „Děkuju, přijďte zas.“ Více se obával vrácených knih od sedlákova mladého, jak říkal – fracka, a vůbec nejvíce od spratka z města, co jezdil každý víkend za babičkou.

Oba mladí knihy nesnášeli, měli k nim stejný odpor, jako knihovník k dětem. Vlastní nenávisť se potom násobila opakem nenávisťného myšlení soupeřících stran. Nebylo divu, že si kluci schválně neotřeli bláto, aby nechávali na parketách malé místnosti šmouhy, nebo zašlapávali žvýkačky do koberce. Knihovník jim to opětoval vše protínajícím pohledem. „Tak hajzle, pojď blíž,“ spustil tuhle na měšťáka, „ukaz co mi neseš.“ Vychutnával si každou slabiku svého proslovu, postupně klesal hlasem, až chlapce úplně uspal. V tu chvíli vytáhl sukovici, chytil ho za předloktí a přitáhl si ho až ke stolu. „Jestli zjistím, žeš' ty knížce něco udělal, přerazím o tebe tu hůl.“ Potom vytáhl knihy z batohu a bedlivě je prohlížel. Kluk vždy utekl.

Měl také proč. Ještě se nestalo, aby vrátil knihu v pořádku. Na knihách se projevovaly různé typy závad, od protržené nebo natržené stránky, přes stránky chybějící a počmárané, po politou nebo ohořelou celou knihu. Knihovník nadával a lál celý den. V ty dny chodil domů ještě nabručenější. Nevečeřel, rovnou zaplul do pracovny a opravoval knihy pozdě do noci. S opravenou knihou se mazlil, chlácholil ji a nezřídka ji i políbil.

Trpěl psychickou vadou. Vtěloval se do knihy. Neuměl empaticky vplynout do žádné osoby, nicméně za knihy i cítil. Úchylka se se stářím stále prohlubovala. Jednou si jeho žena všimla, že přišel domů s prořízlým předloktím. „Proboha, co se ti stalo? Hned ti to obvážu.“ Starý

muž jen nalistoval devadesátou čtvrtou stranu Klapzubovy jedenáctky a ukázal ženě poškození. Stránka byla protržená. „Neblázni, ty za to nemůžeš, nech ji být, obvážu ti ruku a knížku opravíš zítra.“ „Nech mě bábo, kniha má víc citu než ty. Nešahej na mě!“ Práskl dveřmi svého kutlochu.

Doba postupovala dál a dál. Muž chodil z práce s rozřezanou rukou, vystříhanými vlasy nebo pomalovanou kůží. Jeho žena snášela choťovy výlevy s pláčem. On ji jen okřikl a uzavíral se čím dál více do sebe a do knih. Prožíval lásku k nim jako malý kluk. Vášnivý milovník užívající si romanci se svou milující partnerkou – to mu dávaly knihy.

Čas plynul, knihovník byl stále více vetchý a nepříjemný. Do knihovny už nezavítal vůbec nikdo. Jednou zacinkal na zvonek pošťák. Přinesl dopis z Klatovské Balbínovy ulice. „*Buňka Městské knihovny v Klatovech se ruší, odvezou se vybrané knihy a vrátí se sem již vyřazené svazky k volnému rozebrání. Pracovní poměr se k 1. 6. ukončuje.*“ Knihovníkovi se roztřásly ruce, jeho láska odjíždí na druhý konec světa. Zabalil si nejhezčí svazky a vydal se domů, ještě hodinu před zavírací hodinou.

Za týden pod okny knihovny zastavila dodávka. Dieselový motor vypustil poslední obláček naftového dýmu a posléze ztichl. Načež z auta vylezli dva stěhováci a vstoupili do místnosti. „Tak pane šéf, my vám dáme náký knížky a pak vodnosíme ty, co nám sepsali. Klidně sed'te, nebo jděte domů. Dneska sem už stejně nikdo nepáchne.“ Muž zarytě hleděl na vetřelce ve svém revíru a neměl se k většímu pohybu. Chlap se k němu naklonil a podal mu jednu knížku, co nesl v papírové krabici od banánů. „Tyhle vám tu necháme, zatím čtěte, dědo.“ Starého muže oslovení pobouřilo, přesto ani nehlesl a převzal knížku.

Byla jí Kafkova Proměna. Nasadil si brýle, jež se mu poklidně kývaly zavěšené na krku a rozevřel knihu. Naskytl se mu nadmíru žalostný pohled. Kniha měla roztrhanou vazbu, byla politá, zohýbaná, počmáraná a všemožně zničená marností lidí. Navíc jí kdosi propálil. Knihovník si připadal, jako by mu někdo sebral zpod náručí krásné dvacetileté modrooké děvče a vyměnil je za sešlou osmdesátiletou stařenu.

Doma ho vítala vůně guláše. Otevřel dveře a vstoupil do kuchyně. Žena krájela cibuli. Muž zahekal a hodil před ní dopis z Klatov. Když si sundával kabát, vydával nepřírozené vzdechy. „Co je ti?“ nadhodila žena, aniž by zvedla oči od dopisu. „Nic,“ odsekl. „Počkej,“ teď na něj pohlédla a došla k němu. „Rozeptej si košili.“ „Mařeno, neblázni, nech mě, ned...“ Měl od svíčky spálenou celou hrud' a krk.

Vytáhl z batohu Proměnu. Marie vyděšená, stále svírala nůž od krájení. „To je přes míru, Zdenku, jdi si lehnout, zítra s tebou pojedou do špitálu.“ V záchvatu zlosti zarazila hrot nože do hřbetu knihy a otočila se pro dopis. Až nyní si uvědomila, co udělala. Avšak moc pozdě.

Láska je slepá a bezcitná, ničí překážky a boří hranice. Těžce se získává, a tak rychle mizí. Každý se jí poddá a jen málokoho opustí bez následků. Je darem či morem?